مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024
۷-۲۱
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۱/۱۴ تاریخ پذیرش نهایی : ۱۴۰۳/۰۳/۰۳

سرمایه اجتماعی (با تأکید براعتماد) و بررسی نقش آن در مدیریت شهری (مطالعه موردی شهر شهرکرد)

ستار صادقی ده چشمه*:استادیار جامعه‌شناسی و عضو هیأت علمی دانشگاه شهرکرد، شهرکرد، ایران.

چکیده

با رشد جمعیت، صنعتی شدن و پیچیده شدن شهرها در دنیای مدرن و شکل‌گیری جامعه شهری و شهری شدن جوامع، مدیریت شهری به عنوان یک مبنای اساسی در مدیریت جوامع، مطرح شده است. این پژوهش به منظور بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی با تأکید بر مؤلفه‌های: اعتماد اجتماعی، احساس برابری و عدالت و وجود ارزش‌های اخلاقی، در شهرکرد انجام شده است. روش مطالعه، پیمایشی بوده که اطلاعات با استفاده از یک پرسشنامه محقق ساخته بر روی نمونه‌ای به حجم ۳۵۰ نفر گردآوری گردیده است. اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی لازم و مدل‌سازی معادلات ساختاری (amos)، مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفته است. برآیند کلی پژوهش نشان می‌دهد که بین اعتماد اجتماعی، احساس برابری و عدالت، وجود ارزش‌های اخلاق مثبت در شهر و بهبود مدیریت شهری رابطه معنی‌دار و مثبتی برقرار است. نتایج مدل‌سازی معادله ساختاری نیز نشان داد که ضریب تأثیر اعتماد اجتماعی بر بهبود مدیریت شهری بیش از دیگر مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بوده است

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، اعتماد اجتماعی، مدیریت شهری، شهرکرد، شهری شدن. احساس برابری.

Social capital (with emphasis on trust) and its role in urban management (Case study of Shahrekord city)

Abstract

With the growth of society, the industrialization and complexity of cities in the modern world, and the formation of urban communities and urbanization of societies, Urban management is considered as a basis for community management. This research aims to investigate the relationship between social capital with an emphasis on the components of: social trust, sense of equality and justice and Existence of Ethical Values in Shahrekord. The method of the study was survey and the information was collected using a researcher-made questionnaire A sample of 350 people has been collected. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics and structural equation modeling (amos). The overall result of the research shows that there is a significant positive relationship between social trust, equality of feelings and justice, the existence of positive ethical values in the city and improvement of urban management. The results of structural modeling also showed that the coefficient of the effect of social trust on improvement of urban management was more than other components of social capital.

Keywords:Social Capital, Social Trust, Urban Management, Shahrekord, Urbanization, sens of equality.

* نویسنده مسؤول s.sadeghi@sku.ac.ir

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

مبانی نظری

سرمایه اجتماعی جزو آخرین و کامل‌ترین نسخه‌های اندیشمندان اجتماعی برای درمان مشکلات پدید آمده جامعه مدرن است. سرمایه اجتماعی اصطلاحی است که گاه در معنی وسیع به کار می‌رود و ثروت اجتماعی و حتی درآمد اجتماعی از آن برمی‌آید و گاه در معنی محدود که منابع و تجهیزات غیر فردی و غیرخصوصی را شامل می‌شود. بدین معنی سرمایه اجتماعی چیزی است که با سرمایه جامعه پدید آمده و مورداستفاده همگان است (ساروخانی، ۱۳۷۰: ۶۸۵).

واژه و روح سرمایه اجتماعی سابقه ذهنی درازی در علوم اجتماعی دارد (پلاتو، ۱۹۹۴). سابقه امروزین آن به حدود ۹۰ سال پیش و نوشته‌های لیداجی هانیفان[1] سرپرست وقت مدارس ویرجینیای غربی در آمریکا برمی‌گردد. بعد از هانیفان، اندیشه سرمایه اجتماعی تا چندین دهه در بوته فراموشی افتاد، ولی در دهه ۱۹۵۰ به‌وسیله گروهی از جامعه‌شناسان شهری کانادایی (سیلی[2]، سیم[3] و لوزلی[4]،۱۹۵۶)، در دهه ۱۹۶۰ توسط یک نظریه‌پرداز مبادله (هومنز، ۱۹۶۱) و یک استاد مسائل شهری (جین جاکوب، ۱۹۶۱) و بالاخره در دهه ۱۹۷۰ به‌وسیله اقتصاددانی بنام لوری (۱۹۷۹) از نو احیا شد (تاجبخش، ۱۳۸۴: ۵۳۴). لوری از تئوری سرمایه اجتماعی برای انتقاد از نظریات نئوکلاسیک و ناعادلانه بودن توزیع درآمد استفاده کرد. جیمز کلمن[5] (۱۹۸۸) برای اولین بار این مفهوم را در آمریکای شمالی وارد عرصه سیاسی کرد. تلاش‌های وی در اروپا توسط پوتنام[6] پیگیری شد (الوانی و دیگران، ۱۳۸۱: ۳). جین جاکوب سرمایه اجتماعی را در غالب شبکه‌های اجتماعی تعریف می‌کند که کارکردهایی در جامعه دارند و غیرقابل جایگزینی هستند. این کارکردها می‌تواند سبب توسعه اقتصادی در جوامع گردد (الگزی و فیلری[7]،۲۰۱۰)

سرمایه اجتماعی به‌طور خلاصه، به معنی هنجارها و شبکه‌هایی است که امکان مشارکت مردم در اقدامات جمعی به منظور کسب سود متقابل را فراهم می‌سازد... و دربرگیرنده سه عنصر: آگاهی، اعتماد و مشارکت باشد. (تاجبخش و دیگران، فصلنامه رفاه، ش ۱۰،۱۵۶) اقتصاددانان از چسبی که جامعه را به هم همبسته نگه می‌دارد، به عنوان سرمایه اجتماعی یاد می‌کنند. خشونت اتفاقی و سرمایه‌داری مافیایی را غالباً بازتاب سست شدن سرمایه اجتماعی می‌دانند. (استیگلیتز، ۱۳۸۲: ۲۰۰). اندیشه اصلی مطرح در این مفهوم این است که در خانواده، دوستان و همکاران، دارایی بسیار مهمی را تشکیل می‌دهند... (پاتنام وگاس،۹:۲۰۰۲) به تعبیری دیگر سرمایه اجتماعی، مجموعه هنجارهای موجود در سیستم‌های اجتماعی است که موجب ارتقای سطح همکاری اعضای آن جامعه گردیده و موجب پایین آمدن سطح هزینه‌های تبادلات و ارتباطات می‌گردد. (فوکویاما،۱۹۹۹) به نظر بیکر، سرمایه اجتماعی به منابع فراوانی که در میان یا از طریق شبکه‌های فردی یا سازمانی قابل‌دسترسی هستند، اشاره دارد. این منابع شامل اطلاعات، نظریات، راهنمایی‌ها و فرصت‌های کسب‌وکار، سرمایه مالی، قدرت، حمایت اساسی، خیرخواهی، اعتماد و همکاری است (بیکر، ۱۳۸۲: ۴۰).

سرمایه اجتماعی مانند سایر سرمایه‌ها، نیست بلکه حاصل تعاملات و هنجارهای گروهی و اجتماعی بوده و از طرف دیگر افزایش آن می‌تواند موجب پایین آمدن جدی سطح هزینه‌های اداره جامعه و هزینه‌های سازمانی گردد و حاصل پدیده‌های زیر است: اعتماد متقابل، احساس برابری و عدالت، تعامل اجتماعی، گروه‌های اجتماعی، هویت جمعی و گروهی، تصویری مشترک از آینده، کارگروهی، مشارکت و داوطلبانه، ارزش‌های اخلاقی و اعتقادات و باورهای مشترک است. «سرمایه اجتماعی، حاصل انباشت منابع بالقوه و یا بالفعلی است که مربوط به مالکیت یک شبکه بادوام از روابط کم‌وبیش نهادینه شده در بین افرادی است که با عضویت در یک گروه ایجاد می‌شود. سرمایه اجتماعی در روابط میان افراد، تجسم می‌یابد و موقعی بوجود می‌آید که روابط میان افراد به شیوه‌ای دگرگون شود که کنش را تسهیل کند» (فیروزآبادی،۱۳۸۴). لوری[8] (۱۹۸۷،۱۹۷۷) اصطلاح سرمایه اجتماعی را برای توصیف منابع روابط اجتماعی افراد وضع کرد. در کاربرد لوری، سرمایه اجتماعی، مجموع منابعی است که در ذات روابط خانوادگی و در سازمان اجتماعی جامعه وجود دارد. (کلمن،۱۳۷۷: ۴۵۸). از دیدگاه کلمن، روابط اقتدار، روابط اعتماد و هنجارها، شکل‌هایی از سرمایه اجتماعی است (کلمن، همان: ۴۵۹) و هنگامی بوجود می‌آید که روابط میان افراد به شیوه‌ای دگرگون می‌شود که کنش را تسهیل می‌کند (کلمن، همان:۴۶۴). کلمن برای تعریف سرمایه اجتماعی از نقش و کارکرد آن کمک گرفت؛ بنابراین تعریف او کارکردی است (کلمن، ۱۹۹۰). به نظر اوسلانر و دکر، کشورهای با سطوح بالاتر اعتماد، عملکرد حکومتی مناسب‌تر، رونق بیشتر و رشد اقتصادی بیشتر خواهند داشت (دکر و اوسلانر، ۲۰۰۱: ۱۷۷).

1- L.B.Hanifan
2- seely
3- Sim
4- Loosely
5- James Coleman
6- Putnam
7- Alguezaui & Filieri
8- Loury

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

به عقیده پاتنام، سرمایه اجتماعی، ویژگی‌های سازمان اجتماعی و همانند، شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد که هماهنگی و همکاری برای کسب سود متقابل را تسهیل می‌کند. ایشان برای سنجش سرمایه اجتماعی در مناطق ایتالیا، تراکم عضویت در سازمان‌های رسمی را بکار می‌گیرد. (پاتنام،۱۹۹۵: ۶۷) مسلماً شکل‌گیری سازمان‌ها، یک پدیده شهری است که باید موردتوجه باشد. یکی از مظاهر شهر و شهرنشینی، گسترش سازمان‌هاست. به نظر او، سرمایه اجتماعی، یک عامل متغیر و تسهیل‌کننده در تابع تولید است و هزینه‌ها و تعارض‌ها را کاهش می‌دهد (پاتنام، ۱۳۸۰: ۳۵۸).

به نظر بوردیو، سرمایه اجتماعی، جمع منابع واقعی یا بالقوه‌ای است که حاصل از شبکه‌ای بادوام از روابط کمابیش نهادینه شده آشنایی و شناخت متقابل ـ یا به بیان دیگر، عضویت در یک گروه ـ است. شبکه‌ای که هر یک از اعضای خود را از پشتیبانی سرمایه جمعی برخوردار می‌کند و یا به آنان اعتبار می‌بخشد (تاجبخش، ۱۳۸۴: ۱۴۷). از نظر بوردیو، اگر سرمایه اجتماعی نتواند موجب رشد سرمایه اقتصادی شود، کاربردی نخواهد داشت (الوانی، ۱۳۸۱: ۵)

فوکویاما، سرمایه اجتماعی را عبارت می‌داند از: توانایی اشخاص برای همکاری با یکدیگر در قالب گروه‌ها و سازمان‌ها جهت نیل به اهداف مشترک. این همکاری بر پایه عقلانیت اقتصادی و اعتماد نهفته و در عادات جامعه قرار دارد. (فوکویاما، ۱۳۸۲) به‌طورکلی باید گفت که ما در جامعه با چهار نوع سرمایه مواجهیم.

۱. سرمایه انسانی
۲. سرمایه‌های طبیعی
۳. سرمایه‌های مادی و مالی
۴. سرمایه‌های اجتماعی.

سرمایه اجتماعی که از ره‌آوردهای رشته‌های مختلف علوم اجتماعی در دوران معاصر است، از مهم‌ترین انواع سرمایه است و نقش بسیار مؤثری در تمامی ابعاد نظام اجتماعی ـ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه دارد. بخصوص ارتباط بسیار قوی‌ای دارد با توسعه همه‌جانبه، ساماندهی فضای شهری وضعیت اجتماعی و کاهش مشکلات و آسیب‌های اجتماعی. اعتماد اجتماعی، مهم‌ترین بعد سرمایه اجتماعی است.

برای مفهوم‌سازی سرمایه اجتماعی از سه نظریه پیوندهای ضعیف[1]، شکاف ساختاری[2] و تئوری منابع اجتماعی[3] استفاده شده است. واضع تئوری پیوندهای ضعیف، گرانووتر[4]، معتقد است که می‌توان سرمایه اجتماعی را از نظر شدت، تکرار و شمولیت انواع مختلف روابط مانند دوستی‌ها، همکاری‌ها... موردسنجش قرار داد. هر چه شدت و استحکام روابط میان اعضا یک شبکه بیشتر باشد، ارزش سرمایه اجتماعی در رابطه با اعضای گروه‌های خارجی کمتر می‌شود و بالعکس. تئوری شکاف ساختاری نیز بر شبکه ارتباطات تأکید دارد. این تئوری که توسط «برت» بکار برده شده بر رابطه میان فرد و همکاران وی در شبکه و همین‌طور روابط میان همکاران باهمدیگر تأکید دارد و منظور از شکاف فقدان ارتباط میان دو فرد در شبکه اجتماعی است. این تئوری سرمایه اجتماعی را یک شبکه ساختارگونه تعریف می‌کند که متأثر از اندازه شبکه، تراکم یا چگالی شبکه یا ارتباط و تقابل اعضاء و سلسله‌مراتب شبکه است. (برت،۱۹۹۷). بر طبق نظر لین[5] (۲۰۰۰) روابط باعث تقویت هویت شرکت‌کنندگان و به رسمیت شناختن آن‌ها به عنوان عضوی از یک رابطه، افزایش جریان اطلاعات بین مردم، برجسته کردن عضویت فردی دیگران در یک رابطه و اعتبار اجتماعی توأم با آن و اعمال‌نفوذ بر دیگران که خارج از انجمن هستند، شده و از این طریق منابع سرمایه اجتماعی را فراهم می‌سازد. (مک کارتی و دیگران، ۲۰۰۲: ۸۳۴) از نظر لین، سرمایه اجتماعی از سه جزء تشکیل شده: منابع نهفته در ساختار اجتماعی، قابلیت دسترسی به این منابع اجتماعی و استفاده یا گردآوری این‌گونه منابع اجتماعی در کنش‌های هدفمند (لین، ۲۰۰۰:۷)؛ بنابراین لین صرفاً بر منابع فردی سرمایه اجتماعی متمرکز است. (توسلی و موسوی ۱۲:۱۳۸۴)

در مطالعات بانک جهانی، سرمایه اجتماعی ثروت نامرئی یک کشور است که دربرگیرنده نهادها، روابط و هنجارهایی است که کیفیت و کمیت تعاملات اجتماعی را شکل می‌دهد. (بانک جهانی، ۱۹۹۹).

یک دسته‌بندی از ابعاد سرمایه اجتماعی توسط گروه «کندی» در دانشگاه هاروارد انجام شده که ابعاد زیر را برشمرده‌اند:

۱. اعتماد اجتماعی و اعتماد بین نژادی
۲. مشارکت سیاسی عادی و نقادانه
۳. مشارکت و رهبری مدنی افراد
۴. پیوندهای اجتماعی غیررسمی
۵. بخشش و روحیه داوطلبی
۶. مشارکت مذهبی
۷. احساس برابری و عدالت در مشارکت مدنی

1- Weak Ties theory
2- Structural Hole Theory
3- Social Resource Theory
4- Granovetter
5- Nan Lin

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

۸. تنوع معاشرت‌ها و دوستی‌ها (ر_ ک _ سمینار ساگوارو آمریکا، ۲۰۰۰)

برای سنجش آن مدل‌هایی ارائه شده که یکی از این مدل‌ها توسط فالک و کیلپاتریک[1] ارائه شده که سرمایه اجتماعی را در سطح خرد، میانی و کلان مورد بررسی قرار می‌دهد (کیلپاتریک و فالک،۲۰۰۱). مدل scat که در سال ۱۹۹۸ توسط «بین وهیکس» ارائه شد که سرمایه اجتماعی را در دو سطح کلان و خرد، بررسی می‌نماید (کریشنا و شرودر،۱۹۹۹).

یکی از مدل‌های کمی برای سنجش سرمایه اجتماعی بدین‌صورت است که در آن: میزان سرمایه اجتماعی تابعی است از مجموع ارزش منابع در اختیار اعضای شبکه، ضربدر احتمال اینکه اعضاء منابع را در اختیار فرد قرار دهند.

(اشنایدر،۱۹۹۹)؛ و تئوری منابع اجتماعی که ریشه‌های آن به مطالعات «لین و کاتور»[2] در سال ۱۹۸۱ می‌رسد، پیوندهای موجود در شبکه را بدون وجود منابع داخل آن کارآمد نمی‌داند. در این دیدگاه، فقط منابع موجود در درون شبکه است که می‌تواند به عنوان یک سرمایه قلمداد گردد. (لین،۱۹۸۱)

معمولاً سرمایه اجتماعی را به سه‌بعدی ساختاری، شناختی و ارتباطی تقسیم نموده‌اند: (ناهاپیل و قوشال،۱۹۸۸) همچنین برخی نویسندگان سطوح ملی، اجتماعی، مثل نظم اجتماعی، (شاه‌حسینی، ۱۳۸۱: ۲۲)، سطح گروهی، سطح سازمانی، (کلمن، جاکوب، پوتنام و آدلر، ۱۹۹۹ به نقل از اشکفی و کاووسی، ۱۳۸۵: ۱۸) و سطح فردی را برای سرمایه اجتماعی برشمرده‌اند.

یکی از ارزش‌ها و انگیزه‌ها برای استفاده از سرمایه اجتماعی چونان یک ابزار مفهومی این است که می‌کوشد تحلیل اقتصادی را با تحلیل غیراقتصادی در هم آمیزد یا دست‌کم آن دو را مکمل یکدیگر سازد. استفاده از این مفهوم، پذیرش این واقعیت است که اقتصاد به عوامل غیراقتصادی وابسته است و متقابلاً از آن تأثیر می‌پذیرد (فاین، ۱۳۸۵: ۴۸).

مفهوم اعتماد اجتماعی

اعتماد اجتماعی، یکی از مهم‌ترین، پرکاربردترین و رایج‌ترین شاخص‌های سرمایه اجتماعی است (پیمایش اجتماعی اروپا[3]، ۲۰۰۵). اعتماد و وثوق معادل کلمه ایمان[4] یونانی مورداستفاده قرار گرفته است؛ بنابراین در ریشه کلمه faith، مفهوم وثوق و اعتماد و تسلیم در برابر اراده دیگری و اطمینان به شخص دیگر مستتر است (اونامونو،۱۳۷۰: ۲۴۷).

اندیشمندان علوم اجتماعی با توجه به رشته‌های تخصصی و دیدگاه‌های نظری خود به تعریف آن پرداخته‌اند که این امر موجب ارائه تعاریف مختلف و گاه متفاوت از اعتماد شده است. (ر_ ک، امیر کافی،۱۳۷۵: ۵).

اعتماد اجتماعی به‌عنوان مهم‌ترین بعد سرمایه اجتماعی موردتوجه است. کوچ[5] و جونز[6] (۱۹۹۷) در مقاله‌ای پژوهشی به اندازه‌گیری سطوح اعتماد اشاره نموده‌اند که در ادبیات اعتماد، تعاریف و مفهوم‌سازی‌های گوناگون و بعضی یافته‌های متناقض وجود دارد. برای مثال در بعضی تعاریف اعتماد به عنوان یک انتظار تعمیم یافته (روتر ۱۹۶۷)، یا به‌عنوان یک نگرش یا ویژگی مداوم (دویچ ۱۹۵۸ و گیفین ۱۹۶۷) و یا به‌عنوان یک متغیر موقتی و زودگذر (کی و کناکس،۱۹۷۰) بیان شده است.

متأخرین، اغلب اعتماد را به‌طور عام و به عنوان اعتماد به انسان یا مردم به‌طور عام تعریف نموده‌اند. (که اعتماد جهانی نامیده شده) در حالی که رهیافت‌های جدید بر روی اعتماد در روابط خاص و اغلب عاطفی تمرکز داشته‌اند که اعتماد رابطه‌ای[7] نام گرفته است (لازلر و هولستون،۱۹۸۰ و زانا ۱۹۸۵). دو نویسنده مذکور در مقاله خود در تفکیک و تمایز بین سه سطح اعتماد تعمیم یافته[8]، اعتماد به همسر (اعتماد در روابط خاص همسران) و یک سطح میانی ـ اعتماد شبکه‌ای ـ اعتماد به دوستان و خانواده را مورد بررسی قرار داده‌اند. اعتماد جهانی: بیشترین توضیحات اولیه نظری از اعتماد این مفهوم را میزان سوگیری افراد به طبیعت انسان یا مردم به‌طور عام تلقی کرده‌اند (راتر،۱۹۶۷، راتیسمن،۱۹۷۴).

در مفهوم‌سازی روتر (۱۹۸۰) اعتماد بین شخصی[9] را انتظار تعمیم یافته‌ای می‌داند که یک فرد یا گروه متعهد است به آن اعتماد کند. درنهایت مفهوم اعتماد جهانی از دید روتر جز ضروری و لازم در توسعه روابط تلقی می‌شود. (ر_ ک یوسفی،۱۳۸۵: ۴۴ ـ ۴۲)

به اعتقاد زوریچ (همان،۲۰۰۲) دو منبع متفاوت انتظارات ـ عقلانیت و اخلاقیات ـ را می‌توان تفکیک کرد و بین اعتماد عقلانی و اخلاقی تمایز قائل شد. اعتماد اخلاقی: ارزش‌ها، هنجارها و نگرش‌ها و ترجیحات سوگیرانه از طریق فرایند جامعه‌پذیری انتقال می‌یابند و در طول زمان نسبتاً ثابت می‌مانند (اینگلهارت،۱۹۷۷:۹۰). اعتماد اخلاقی، همان ارزش‌ها، هنجارها و نگرش‌هایی است که تعاملات

1- Falk and Kilpatrick
2- Lin and Coauthor
3- Ess. European Social Survey
4- Fith

5- Lauie L.Couch
6- Warren H.jones
7-Relational Trust
8- Generalizd Trust
9- Inter Personal Trust

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

مشارکتی را تعمیم داده و توانا نمایند. در یک جامعه اگر عادات اخلاقی لازم برای همکاری و مشارکت و انسجام گروهی باشد، اعتماد اجتماعی هم بالا خواهد رفت. اعتماد عقلانی و اعتماد به نظام‌ها به‌وسیله تجربه، به‌آسانی کسب شده و به‌طور نسبتاً سریعی افزایش می‌یابد، اما اعتماد تعمیم یافته به‌وسیله انتظارات اخلاقی و احساس هویت و انسجام، ساخت می‌یابد و بنابراین به سختی قابل‌دسترسی است؛ بنابراین در جوامع در حال گذار کسب اعتماد تعمیم یافته در مقایسه با اعتماد به نظام‌ها، اهمیت بیشتری دارد (یوسفی،۱۳۸۵: ۶۰). از این‌رو یک نوع اعتماد که بر اعتماد شهروندان در فضای کلی به همدیگر است، بنام اعتماد تعمیم یافته را گیدنز مطرح می‌کند (گیدنز،۳۲:۱۳۷۷) در دنیای معاصر دامنه کنش‌های اجتماعی از حد دوستان و آشنایان فراتر رفته و به تعامل با کنشگران ناآشنا تعمیم یافته است. علاوه بر این، در شرایط کنونی افراد ناچارند به اشخاصی که نمی‌شناسند و نهادها و سازمان‌های انتزاعی و یا به ساختارهای غیرشخصی اعتماد کنند. به همین دلیل اعتماد انتزاعی و تعمیم یافته در جامعه جدید به‌طور خاص اهمیت پیدا کرده است. که در فضای شهری بسیار موردتوجه است. در رهیافت اعتماد رابطه‌ای، اعتماد یک عامل مهم در توسعه روابط تلقی می‌شود. (هندریک ۱۹۸۳، هوستون ۱۹۸۰ و دیگران). این نوع اعتماد به قوت روابط و احساسات مثبت نسبت به شخصی است که با او درگیر در یک رابطه نزدیک است. کار بر روی سازه اعتماد رابطه‌ای سه رهیافت اصلی را بوجود آورده است:

۱. تئوری توسعه‌ای که معطوف به این است که چگونه اعتماد ایجاد می‌شود و با توسعه روابط تغییر می‌یابد. (هولمز ریمپل ۱۹۸۹ و هولستون ۱۹۸۰).

۲. مدل اجزا[1] (ریمپل و دیگران،۱۹۸۵) که بر تغییر و تحول اعتماد از طریق مراحل خاصی همانند قابلیت پیش‌بینی، وابسته است.

۳. مدل فرآیند ارزیابی که بر روی نتایج شناختی و ادراکی سطح اعتماد افراد تأکید دارد. (هولمز،۱۹۹۱) (ر ـ ک، یوسفی، همان،۴۴). از آنجا که سرمایه اجتماعی در تعریفی، در دو سطح ملی و سازمانی و در تعریف دیگر در سطح فردی، گروهی و اجتماعی (رحمانی و کاوسی، ۱۳۸۷: ۸۱) سنجیده شده بنابراین اعتماد اجتماعی هم در سطوح فوق قابل‌سنجش است. بر این اساس می‌توان گفت اعتماد اخلاقی –ارزشی و اعتماد تعمیم یافته می‌تواند به‌عنوان ابعاد اساسی موردتوجه در زندگی و مدیریت شهری باشد. یا به عبارتی بیشتر می‌تواند در زمینه سامان‌دهی فضای زندگی پرتلاطم شهری مورداستفاده قرار گیرد.

1- Partial Model

مدیریت شهری[2]

یکی از معرف‌های مشهود تجدد و ورد از دنیای قدیم به دنیای جدید، گسترش شهرها و شهرنشینی است چندان می‌نماید که در سال‌های نه‌چندان دور آتی، شاهد زندگی مینیاتوری از روستا و عشایر باشیم. شهر را مکان اسکان گروهی انسان‌ها و محل فعالیت آن‌ها دانسته‌اند. (مرلن،۱۸:۱۹۷۳) بنابراین شهر فقط ساختمان نیست، بلکه مکان انسان‌ها، گروه‌ها، سازمان‌های اجتماعی، طبقات، خانواده‌ها و غیره است (توسلی،۴:۱۳۷۴) در نظر اصحاب مکتب شیکاگو، مانند پارک، برگس، مکنزی، شهر همانند یک اندام زنده اجتماعی، محل اسکان طبیعی انسان‌های متمدن است (ربانی،۳:۱۳۸۱) یا در نظر دورکیم، شهر محل توسعه اطلاعات در یک منطقه اخلاقی است. شهر یک سیستم است (مولن و چوی،۶۴۵) این سیستم همانند یک دستگاه عمل می‌کند و در جهت هماهنگی لازم بخش‌ها، اقدام می‌نماید. (کرنال و لودرو،۲۹۵:۱۹۶۶) شهر محیطی انسان‌ساخت است... با نابودی کامل شهر، تاریخ آن شهر باز نایستاده و بار دیگر ... با تجدید تاریخی آن بازسازی شده است (فکوهی،۳۲:۱۳۸۳). بنابراین شهر به عنوان یک پدیده مسلط و شکل غالب زندگی مطرح است.

روند تاریخی زندگی بشر نشان می‌دهد که موضوع پرمناقشه تکامل اجتماعی که روزگاری در اندیشه هربرت اسپنسر به حرکت جوامع از ساده به پیچیده و پیچیدگی هرچه بیشتر تعریف شده بود، در واقع نوعی شهری شدن جوامع را بازنمود می‌سازد. به عبارتی، نتیجه تکامل اجتماعی و سیر تدریجی جوامع و پیچیدگی آن، به اینجا ختم شده است که اکنون ما شاهد آنیم؛ یعنی *جهان شهری شده*، یا *جهان شهری شدن*. در واقع حرکت جامعه از ۳ هزار سال قبل از میلاد از جمعیت شهرهای ۱۲ هزار نفر (رایزمن،۱:۱۹۷۷) تا مادر شهرهای امروزی یعنی شهرهای بیش از ۱۰ میلیون و حتی مناطق شهری و شهرهای فراصنعتی امروز بوده است. (ر- ک- ممتاز،۱۳۸۹ و شارع پور،۱۳۸۰) البته این پدیده در جهان سوم به‌طور چشمگیری افزایش یافته است (پاسیون،۳:۲۰۱۱). برای مثال فقط در ابتدای قرن حاضر یعنی حدود صد سال پیش در کشور خودمان حدود ۷۵ درصد جمعی کشور در روستاها زندگی می‌کردند (امیری،۳۱:۱۳۸۸). با انقلاب صنعتی و رشد سرمایه‌داری و همچنین افزایش جمعیت، ساخت اجتماعی روستایی از میان رفت و محیط شهری شکل صنعتی یافت (کاستلز،۱۴:۱۹۷۷). این تمرکز فزاینده جمعی شهری در اغلب موارد خود را در غالب الگوی "نخست شهری " نمایان می‌سازد که با شکل‌گیری شهرهای بزرگ و نامتوازن، مشکلات عمده‌ای را در کیفیت زندگی، سلامت، صنایع

2- Urbab Management

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

ملی، مدیریت و نهادسازی، همبستگی اجتماعی و پایداری را سبب شده است. (هندرسن،۲۰۰۲:۸۹). شهرنشینی تحت تأثیر رشد جمعیت، مهاجرت، جهانی شدن، صنعتی شدن، رشد خدمات، شدت بیشتری یافت. تا جایی که اکنون شاهد "جهان شهری شده" هستیم و اکثر روستاها هم، درواقع متأثر و وابسته به شهرند. روستاهایی که شهری زندگی می‌کنند.

این وضعیت شهری شدن و رشد شتابان شهرها، باعث شده که مسایل و موضوعات مختلف زندگی بشر هم، شهری و به تعبیر (کر و همکاران، نقل از صدیق سروستانی،۱۳۷۵) منجر به همگرایی و تقریب فرهنگ‌ها نیز شده است به تعبیری اراده‌ای معطوف به همگون سازی جوامع در حال شکل‌گیری است. (گل محمدی،۱۳۸۶) به تعبیر وانگ (۵۱:۲۰۱۴) در روزگار اخیر، جامعه بشری در تاریخ خود برای اولین بار وارد یک جامعه شهری شده است.

از این‌رو کنترل، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اداره زندگی و توجه به کیفیت زندگی مردم، توسعه فضاها و سکونتگاه‌ها، ارائه خدمات و تسهیلات، تعیین راهبردهای زندگی شهری، ضابطه‌های اخلاقی، کاهش آسیب‌های اجتماعی و توجه به سرمایه‌های اجتماعی، رفاه و اوقات فراغت، اشتغال و مسائل آن و دیگر موضوعات زندگی بشر شکل شهری پیدا کرده و از اهمیت بالایی برخوردار شده است، مدیریت شهری به عنوان یکی از اولویت‌دارترین موضوعات مطرح و در آینده نیز چنین خواهد بود. توجه به ابعاد زندگی شهری، ازجمله مضامین مهم و قابل‌توجهی است که در سال‌های اخیر در کانون توجه بسیاری از محافل علمی و مطالعاتی و سیاست‌گذاری‌های اجتماعی قرار گرفته است و این مرهون رشد شهرنشینی در جهان معاصر و نقش غیرقابل انکار آن در تقویت زیرساخت‌های توسعه و پیشرفت است.

مدیریت شهری عبارت است از: اداره امور شهر به منظور ارتقاء مدیریت پایدار مناطق شهری در سطح محلی با در نظر داشتن و تبعیت از اهداف، سیاست‌های ملی، اقتصادی و اجتماعی کشور است؛ به عبارت دیگر سازمان گسترده متشکل از عناصر، اجزاء رسمی و غیررسمی مؤثر در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی حیات شهری با هدف اداره، کنترل و هدایت توسعه همه‌جانبه و پایدار شهر مربوطه است. (رضویان،۱۳۸۱) از این‌رو مدیریت شهری، به سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح و عملیاتی اطلاق می‌شود که در پی اطمینان از تطابق رشد جمعیت با دسترسی به زیرساخت‌های اساسی رفع مشکلات اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی شهروندان است. مدیریت شهری فرایندی است برای مشارکت گروه‌های مختلف. تهیه وسایل لازم برای دستیابی به اهداف و تبیین آزادی انتخاب‌ها در شهر (ر-ک تونینگ و فرایدبرگ،۱۹۷۰:۳۸۷). حکمرانی خوب از جمله مواردی است که می‌تواند در مدیریت شهری مورد بهره‌برداری قرار گیرد. این موضوع بخصوص در کشورهای جهان سوم و در راستای استقرار و نهادینه‌سازی جامعه مدنی، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. (رحمانی،۱۳۹۷:۲) برایان مک لالین در سال ۱۹۷۳ آن را مطرح کرد (کاظمیان،۱۳۸۶) این موضوع در مدیریت شهری، تمام جوانب زندگی شهرنشینان را موردتوجه دارد. در حکمرانی خوب شهری، به شهر سالم، با کیفیت و قابلیت زندگی بالا و توسعه پایدار همراه با ابعاد مردم‌سالارانه، حقوق بشر و مشارکت مدنی شهروندان در فراین‌های تصمیم‌گیری شهر توجه می‌شود. (هابیتات،۲۰۰۱ نقل از رحمانی، همان)

فرضیه‌ها

- بین اعتماد اجتماعی و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت شهروندان و بهبود مدیریت شهری سالم رابطه وجود دارد
- بین احساس امنیت شهروندان و بهبود مدیریت شهری سالم رابطه وجود دارد
- بین احساس برابری و عدالت و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد.

روش تحقیق و حجم نمونه و شیوه جمع‌آوری اطلاعات

به دلیل ماهیت فرضیه‌ها و متغیرها، روش انجام این پژوهش، پیمایشی بوده، بنابراین برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردیده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۵۰ نفر از شهروندان بالای ۱۸ سال منطقه مرکزی شهرکرد بوده که با استفاده از شیوه بلوک‌بندی حوزه موردمطالعه و به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، نمونه‌ها انتخاب شدند. اطلاعات از طریق spss و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی لازم و همچنین amos مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی پژوهش، نشان می‌دهد که از میان ۳۵۰ نفر نمونه موردمطالعه ۵۲/۱ درصد مرد و ۴۷/۹ درصد زن بوده است.۶۲ درصد پاسخگویان متأهل و از لحاظ سنی، بیشتر پاسخگویان (۳۷/۴) درصد در گروه سنی ۲۰-۲۹ سال سن داشته‌اند. به لحاظ وضعیت محل سکونت ۴۱ درصد مالک محل مسکونی و ۴۰ درصد استیجاری و مابقی به گونه‌های دیگر بوده است.۴۷/۵ درصد پاسخگویان، شاغل و ۵۲/۵ درصد غیر شاغل بوده‌اند. در زیر اطلاعات توصیفی مربوط به گویه‌ها ارائه شده است.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

جدول شماره ۱- توزیع نسبی پاسخگویان برحسب نحوه پاسخگویی به گویه‌های سنجش اعتماد عمومی (جامعه‌ای)

ردیف	گویه‌ها	کاملاً موافق	موافق	تا حدی	مخالف	کاملاً مخالف	اصلاً	میانگین	انحراف از میانگین
۱	قابل‌اعتماد دانستن مردم شهر	۴/۲	۹/۳	۴۳	۲۰/۹	۱۷/۸	۴/۷	۳/۵	۱/۱۵
۲	مردم به قول و قرارشان پایبندند	۳/۹	۲۰/۶	۲۴	۳۲/۸	۹/۵	۹/۲	۳/۰۷	۱
۳	ظاهر و باطن مردمی یکی نیست و فرق می‌کند	۴۱/۷	۴۲/۶	۸/۳	۵/۲	۱/۳	/۸	۲/۰۷	۱/۲
۴	شریک نگرفتن در کارها	۲۸/۱	۳۲/۵	۱۳/۴	۲۰/۹	۲/۹	۲/۱	۱/۸	/۹۶
۵	امانت ندادن چیزی به کسی که نمی‌شناسید	۴۸/۷	۳۵/۹	۷/۷	۶	۱	/۷	۲/۴	/۹۷
۶	هرکس نباید اطلاعات ریز زندگی را بداند	۶۳/۱	۲۹/۱	۳/۴	۱/۸	۱/۵	۱/۱	۳/۶	/۹۱
۷	مردم نمی‌گذارند کسی از خودشان بهتر رشد کند	۳۳	۲۹/۲	۱۶/۳	۱۶/۵	۲/۹	۲	۱/۵	۱/۳
۸	به مردم زمانه نمی‌شود اعتماد کرد	۳۵/۸	۳۵/۵	۱۵/۵	۱۱/۱	۱/۵	/۷	۲	۱
۹	مردم منصفاند.	۲/۹	۱۴/۷	۲۸/۱	۳۶/۴	۱۰/۵	۷/۴	۳/۴	۱
۱۰	آدم باید از برقراری رابطه ضرر نبیند	۴۲	۳۹/۹	۱۲/۴	۴/۹	/۵	/۳	۱/۸	/۸۸
۱۱	بهتر است با کسی رفت‌وآمد نداشته باشی	۹/۸	۱۲/۶	۱۵/۸	۴۲/۸	۱۶/۵	۲/۵	۳/۵	۱/۲
۱۲	اعتماد به سازمان‌ها و مشاغل و مناصب	۴/۷	۱۵/۷	۳۹/۴	۲۰/۶	۱۱/۳	۸/۳	۳/۵	۱/۲

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

در این تحقیق با استفاده از ادبیات دوانگارانه جامعه‌شناختی تونیس و دورکیم و براساس روابط اولیه و ثانویه، دو نوع اعتماد تفکیک شد: اعتماد بین شخص و گروهی و اعتماد عمومی، اعتماد عمومی منظور اعتمادی است که در روابط ثانویه یا گزلشافتی نمود می‌یابد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود میزان اعتماد عمومی در بین شهروندان، در حد متوسط و متوسط پایین است. بیشترین فراوانی نیز مربوط به گویه «هر کس نباید اطلاعات زندگی آدم را بداند (۹۳ درصد)» و سپس «امانت دادن چیزی به کسی که نمی‌شناسی» با ۸۴/۶ درصد در حد کاملاً موافق و موافق و سپس ۸۴/۳ درصد کاملاً موافق و موافق با گویه «آن‌ها ظاهر و باطنشان، باهم فرق می‌کند» است. اعتماد به سازمان‌های شهر نیز پایین‌تر از حد متوسط است. به علاوه در پاسخ‌ها مشخص می‌شود که پاسخگویان تعامل را برحسب سود و منفعت شخصی نیز می‌بینند. حدود ۸۰ درصد از پاسخگویان معتقدند که آدم باید از برقراری رابطه با دیگران ضرر نبیند.

جدول ۲- توزیع نسبی پاسخگویان برحسب نحوه پاسخ به گویه‌های احساس امنیت

ردیف	گویه‌ها	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلاً
۱	امان بودن از دزدی در خانه	۲۰/۴	۳۵/۱	۲۶/۳	۹	۵/۹	۳/۳
۲	امان بودن در خیابان هنگام شب	۸/۲	۲۳/۵	۳۴/۲	۱۵/۷	۱۳/۲	۵/۲
۳	بیان آزاد آراء و عقاید	۳/۴	۱۲/۴	۳۸/۹	۲۳/۹	۱۲/۹	۸/۵
۴	نگران بودن از سرقت اموال منزل هنگام مسافرت	۱۳/۲	۲۷/۸	۳۲/۲	۱۷/۶	۱۶/۴	۲/۸
۵	احساس امنیت کلی در شهر	۸/۷	۲۳/۵	۴۳/۳	۱۵	۷	۲/۵
۶	نگرانی نسبت به آینده فرزندان	۴۸	۳۷/۹	۹	۲/۹	۱/۱	۱/۱

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

همان‌طور که بیان شد از ویژگی مهم حکمرانی خوب شهری، برقراری امنیت است که شهروندان باید احساس امنیت کنند و در برنامه‌ریزی‌های شهری نیز باید موردتوجه قرار گیرد. از میان گویه‌های مذکور نیز بیشتر فراوانی مربوط به نگرانی نسبت به آینده فرزندان است که در آن حدود ۸۹ درصد از جمعیت موردمطالعه اظهار نمودند که نسبت به آینده فرزندانشان نگران‌اند، همچنین حدود ۱۶ درصد اظهار نموده‌اند که در جامعه می‌توان آزادانه عقاید و نظرات خود را بیان کرد. حدود ۵۵/۵ درصد در حد بسیار زیاد و زیاد از دزدی و جرم در خانه‌شان احساس امنیت می‌کنند.

جدول ۳- توزیع نسبی پاسخگویان برحسب نحوه پاسخ به گویه‌های سنجش احساس برابری و عدالت در شهر

ردیف	گویه‌ها	کاملاً موافق	موافق	تا حدودی	مخالف	کاملاً مخالف	میانگین
۱	در جامعه می‌توان بدون پول و پارتی به حق خود رسید	۹	۹	۱۷/۳	۲۶/۴	۳۵/۶	۲/۲۸
۲	ثروتمندان هر روز ثروتمندتر و فقرا فقیرتر می‌شوند	۴۸	۲۷	۱۵/۷	۳/۸	۵/۶	۱/۸۹
۳	در شرایط فعلی اگر حقی از کسی ضایع شود می‌تواند به حقش برسد.	۶	۱۲	۴۲	۲۲	۱۸	۲/۶۵
۴	در استخدام کارکنان ادارات به تخصص اهمیت می‌دهند	۸	۱۷	۳۳	۲۰	۲۲	۲/۶۸
۵	در جامعه قانون برای مسئولین و مردم یکسان اجرا می‌شود	۵/۶	۱۲/۱	۲۹/۶	۲۸/۸	۲۳/۹	۲/۴
۶	افراد هرچند که تخصص داشته باشند به جایی نمی‌رسند	۲۲/۲	۲/۸	۳/۴	۲/۳	۶/۴	۲/۶۷
۷	در شرایط فعلی درآمدها و امکانات عادلانه توزیع می‌شوند	۳/۱	۸/۸	۲۶/۶	۳۰/۶	۳۱/۳	۲/۲

احساس برابری و عدالت و اینکه شهروندان حس کنند نسبت به دیگران مورد تبعیض قرار نمی‌گیرند و با دیگران برابرند و دسترسی برابر به امکانات و تسهیلات دارند، از شاخص‌های مدیریت شهر سالم و شهروندان مشارکت‌جوست؛ و مسلماً شهری که چنین وضعیتی داشته باشد به شاخص‌های کیفیت زندگی مطلوب شهروندان توجه نموده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، پاسخگویان میزان برابری و عدالت در جامعه را در حد پایین می‌دانند. یا به عبارتی نابرابری را در جامعه بسیار بالا می‌دانند. از میان گویه‌ها، تنها حدود ۱۲ درصد در حد بسیار زیاد و زیاد معتقدند که در شرایط فعلی درآمدها و امکانات به‌طور عادلانه بین مردم توزیع می‌شود. حدود ۷۵ درصد در حد بسیار زیاد و زیاد معتقدند که در شرایط فعلی ثروتمندان هر روز ثروتمندتر و فقرا فقیرتر می‌شوند.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

جدول ۴- توزیع نسبی پاسخگویان برحسب نحوه پاسخ به گویه‌های ارزش‌های اخلاقی در جامعه

ردیف	گویه‌ها	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	اصلاً	میانگین	انحراف از میانگین
۱	تلاش و جدیت	۹/۶	۲۸/۱	۳۶/۸	۱۵/۸	۶/۲	۳/۴	۴	۱/۱۷
۲	گذشت و ایثار	۶/۲	۱۱/۲	۳۴/۶	۲۷/۹	۱۲/۶	۷/۵	۳/۴	۱/۲۴
۳	امانت‌داری	۴/۷	۱۱/۴	۳۶/۹	۲۷/۸	۱۲/۷	۶/۴	۳/۴۸	۱/۱۸
۴	رازداری	۴/۷	۷/۷	۲۹/۲	۳۰/۴	۱۷	۱۰/۹	۳/۱۹	۱/۲۶
۵	انصاف	۴/۱	۸/۲	۲۶/۳	۳۰/۷	۱۸/۶	۱۲/۱	۳/۱	۱/۳
۶	خیرخواهی	۴/۹	۸/۸	۳۵/۵	۲۶/۵	۱۵/۵	۸/۸	۳/۳	۱/۲۴
۷	صداقت و راست‌گویی	۴/۶	۷	۲۹/۶	۳۰/۷	۱۵/۸	۱۲/۳	۳/۱	۱/۳
۸	پایبندی به قول و قرار	۳/۴	۸/۲	۳۵/۸	۲۹/۹	۱۴/۹	۷/۸	۳/۱	۱/۲
۹	احترام به والدین	۱۰/۸	۳۲/۲	۳۸/۹	۱۶/۳	۸/۳	۲/۵	۴	۱/۱۷
۱۰	تظاهر و دورویی	۳۰/۴	۳۵/۶	۱۸/۱	۷/۷	۴/۷	۳/۴	۲/۳	۱/۳
۱۱	کلاه‌برداری	۲۸/۱	۳۶/۹	۱۸	۱۰/۹	۲/۶	۳/۴	۲/۳	۱/۳
۱۳	تملق و چاپلوسی	۳۴/۲	۳۸/۷	۱۵/۸	۶/۲	۲/۱	۲/۹	۲/۱	۱/۲
۱۴	دروغ‌گویی	۳۲	۳۹/۱	۱۶/۸	۶/۹	۲/۸	۲/۵	۲/۲	۱/۲
۱۵	ناسزاگویی	۱۹/۴	۲۷	۲۹/۴	۱۴/۴	۶/۹	۲/۹	۲/۷	۱/۳

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

تیپ ایده‌آل از شهر ایرانی و اسلامی شهری متصور است که ارزش‌های اخلاقی مثبت در آن فروان باشد که در بهبود مدیریت شهری موردتوجه است. نتایج جدول ۵-در مورد پنداشت پاسخگویان از میزان ارزش‌های اخلاقی مثبت و منفی در شهر است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، پاسخگویان وجود ارزش‌های اخلاقی مثبت در شهرکرد را بیشتر در حد متوسط و کمتر از آن می‌دانند، در حالی که وجود ارزش‌های منفی مذکور را بیشتر دانسته‌اند. بیشترین فراوانی مربوط است به وجود تلاش و جدیت (۳۷/۷ درصد در حد بسیار زیاد و زیاد) و احترام به والدین (۳۴ درصد) و کمترین درصد مربوط است به وجود صداقت و راست‌گویی در جامعه (۱۱/۶ درصد در حد بسیار زیاد و زیاد) و پایبندی به قول و قرار (۱۱/۶ درصد بسیار زیاد زیاد)

و بیشترین فراوانی در خصوص ارزش‌های منفی مربوط است به تملق و چاپلوسی (حدود ۷۳ درصد در حد بسیار زیاد و زیاد.) با آنکه میزان همه ارزش‌های اخلاقیِ منفی بالا است اما کمترین آن مربوط است به ناسزاگویی که ۸/۵ درصد معتقدند ناسزاگویی در حد خیلی کم و یا اصلاً وجود ندارد. بنابراین ناسزاگویی کمتر از دیگر ارزش‌های منفی وجود دارد

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

جدول ۵- توزیع نسبی پاسخگویان برحسب نحوه پاسخ به بهبود مدیریت شهری

ردیف	گویه‌ها	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین	انحراف از میانگین
۱	دسترسی به امکانات و تسهیلات	۳۶/۴	۳۰/۹	۱۹/۸	۵/۴	۷/۵	۳/۸	۱/۲
۲	دسترسی به مکان‌های فراغتی و تفریحی	۵۶/۴	۲۶/۳	۷/۸	۲/۶	۶/۹	۴/۲	۱/۱
۳	دسترسی به پیاده‌روهای مناسب	۱۲/۴	۲۴/۳	۳۸/۲	۱۸/۳	۶/۷	۳/۲	۱/۰۷
۴	وجود فضاهای مناسب جهت خودروها	/۸	۱۴/۷	۶۰/۱	۱۷/۸	۶/۵	۲/۸	/۷۷
۵	دسترسی به امکانات سکونتی	۳۰/۴	۳۶/۹	۲۲/۴	۵/۷	۴/۶	۳/۸	۱

همان‌طور که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۳۶/۴ درصد شهروندان ذکر کرده‌اند که به امکانات و تسهیلات دسترسی کامل دارند و ۵۶/۴ درصد دسترسی به مکان‌های تفریحی و فراغتی دارند؛ اما به لحاظ دسترسی به پیاده‌روها و مکان‌هایی جهت پارک خودروها و امکانات حمل‌ونقل، پاسخگویان نگرش مثبتی نداشته‌اند و شهر در این دو بعد از شاخص مدیریت شهری نیاز به برنامه‌ریزی بیشتری دارد.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

آزمون فرضیه‌ها:

فرضیه: میزان اعتماد اجتماعی در شهرکرد در حد متوسط ارزیابی می‌شود.

جدول شماره ۶- آزمون t برای بررسی میزان اعتماد اجتماعی و اعتماد عمومی

نوع آزمون	متغیر مستقل	میانگین	انحراف معیار	t	sig
one sample تی تست	اعتماد اجتماعی	۳/۵۱	/۶۵	/۷۱۳	/۴۷۶

برای ارزیابی اینکه میانگین اعتماد اجتماعی در حد متوسط یا به عبارت دیگر به‌طور معنی‌داری از مقدار ۳/۵ یا مقدار آزمون اختلاف دارد یا خیر؟ آزمون t اجرا شد. میانگین نمونه ۳/۵۱ و انحراف معیار /۶۵ بود که اختلاف معنی‌داری با مقدار میانگین (۳/۵) نداشته sig =/۴۷۶, t= /۷۱۳. به عبارت دیگر میانگین اعتماد اجتماعی با مقدار میانگین تفاوت معناداری نداشته، این نکته برای آنان که دغدغه توسعه دارند و به توسعه می‌اندیشند، به عنوان یک مسأله مطرح است، زیرا بالا بودن میزان اعتماد اجتماعی و گسترش شعاع اعتماد، بستر توسعه و مدیریت جامعه را فراهم می‌کند.

فرضیه: میانگین اعتماد برحسب وضعیت سکونت شهروندان متفاوت است.

جدول شماره ۷- آزمون f برای بررسی تفاوت میانگین اعتماد اجتماعی برحسب وضعیت سکونت

وضعیت سکونت	میانگین	میانگین گروهی	f	sig
ملکی	۳/۶۱۳	بین گروه‌ها ۱/۲۳۷	۲/۹۳۶	/۰۲۰
استیجاری	۳/۳۸۵			
پدری	۳/۴۷۱	در گروه‌ها /۴۱۸		
دولتی	۳/۵۶۴			
سایر	۳/۵۱۸			

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

مقدار f بدست آمده برای بررسی تفاوت بین وضعیت سکونت و اعتماد اجتماعی جدول شماره ۷ برابر ۲/۹۳۶ و سطح معنی‌داری بدست آمده برابر sig =/۰۲۰ که از مقدار ۰۵/ کمتر است. لذا فرض تفاوت اعتماد برحسب وضعیت سکونت تأیید می‌شود. میانگین اعتماد اجتماعی در بین کسانی که محل سکونت آن‌ها ملکی است (۳/۶۱۳) بیشتر از میانگین آن‌هایی است که خانه دولتی دارند. از آنجا که آزمون همگنی واریانس‌ها معنی‌دار نبود، در پس آزمون از آزمون Dun-netts'c استفاده شد که نتایج مقایسه‌ای چندگانه نشان داد که تفاوت میانگین اعتماد اجتماعی در وضعیت سکونت ملکی و استیجاری به‌طور دوبه‌دو معنی‌دار بوده است.

فرضیه: بین اعتماد اجتماعی و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد

جدول شماره ۸- آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه بین اعتماد و مدیریت شهری

نام آزمون	مقدار آزمون	sig (سطح معنی‌داری)
همبستگی پیرسون	r=/۳۶۶	/۰۰۰

محور اساسی این پژوهش بر این مبناست که سرمایه اجتماعی و به‌ویژه اعتماد اجتماعی از متغیرها و زمینه‌های اساسی مؤثر بر مدیریت شهری و بهبود آن است. نتایج تحلیل نشان می‌دهد که بین اعتماد اجتماعی و مدیریت شهری رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. به عبارتی هرچه اعتماد شهروندان بیشتر باشد، مدیریت شهری نیز به نحو مطلوب‌تری انجام می‌پذیرد. نتایج تحلیل معادله ساختاری (amos) نشان می‌دهد که در میان متغیرها، اعتماد اثر بیشتری بر بهبود مدیریت شهری دارد.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

فرضیه: بین احساس امنیت و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۹-آزمون ضریب همبستگی برای رابطه بین احساس امنیت و بهبود مدیریت شهری

نام آزمون	مقدار آزمون	sig (سطح معنی‌داری)
همبستگی پیرسون	r=/۳۵۶	/۰۰۰

همان‌گونه که در جدول شماره ۹- ملاحظه می‌شود ضریب همبستگی برای آزمون رابطه بین احساس امنیت و بهبود مدیریت شهری برابر r=/۳۵۶ که حاکی از رابطه مثبت بین احساس امنیت و مدیریت شهری است و این رابطه در سطح ۹۵ درصد معنی‌دار بوده است sig=/... به عبارتی با افزایش میزان احساس امنیت، بهبود شاخص مدیریت شهری را نیز در پی دارد.

فرضیه: بین احساس عدالت و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۱۰- آزمون همبستگی برای بررسی رابطه بین احساس عدالت و بهبود مدیریت شهری

نام آزمون	مقدار آزمون	sig (سطح معنی‌داری)
همبستگی پیرسون	r=/۴۳۲	.../

بین احساس امنیت و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی برابر r=/۴۳۲ که بیانگر رابطه مثبت بین آن دو متغیر است و این رابطه در سطح ۹۵ درصد معنی‌دار بوده sig=/... به عبارتی هرچه احساس عدالت در جامعه بیشتر شود، وضعیت مدیریت شهری مطلوب‌تر است.

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

فرضیه: بین وجود ارزش‌های اخلاقی در جامعه و بهبود مدیریت شهری رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۱۱- آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه بین ارزش‌های اخلاقی در جامعه و مدیریت شهری

نام آزمون	مقدار آزمون	sig (سطح معنی‌داری)
همبستگی پیرسون	r=/۵۱	.../

رابطه بین وجود ارزش‌های اخلاقی در جامعه و بهبود مدیریت شهری تأیید می‌شود. مقدار ضریب همبستگی برای بررسی رابطه آن‌ها برابر r=/۵۱ که بیانگر رابطه مستقیم و با جهت مثبت بین وجود ارزش‌های اخلاقی در جامعه و بهبود مدیریت شهری است که این رابطه در سطح ۹۵ درصد معنی‌دار بوده است sig=/... به عبارتی هر چه ارزش‌های اخلاقی مثبت در جامعه بیشتر شود یا هرچه یک جامعه اخلاقی‌تر باشد، مدیریت شهری آن مطلوب‌تر است. مدیریت شهر بی‌اخلاق، یا شهری که ارزش‌های منفی در آن بالاست، با دشواری روبروست.

مدل معادلات ساختاری

انجام مقدمات مدل‌سازی و مشاهده ضرایب آن نشان داد که می‌توان از مدل‌سازی معادلات ساختاری به منظور تبیین موضوع و بدست آوردن ضرایب موردنیاز، استفاده نمود. درنتیجه مدل زیر بدست آمد که نشان می‌دهد اعتماد اجتماعی به عنوان مهم‌ترین بعد سرمایه اجتماعی، بیشترین اثر (/۳۹) را بر بهبود مدیریت شهری را داراست.

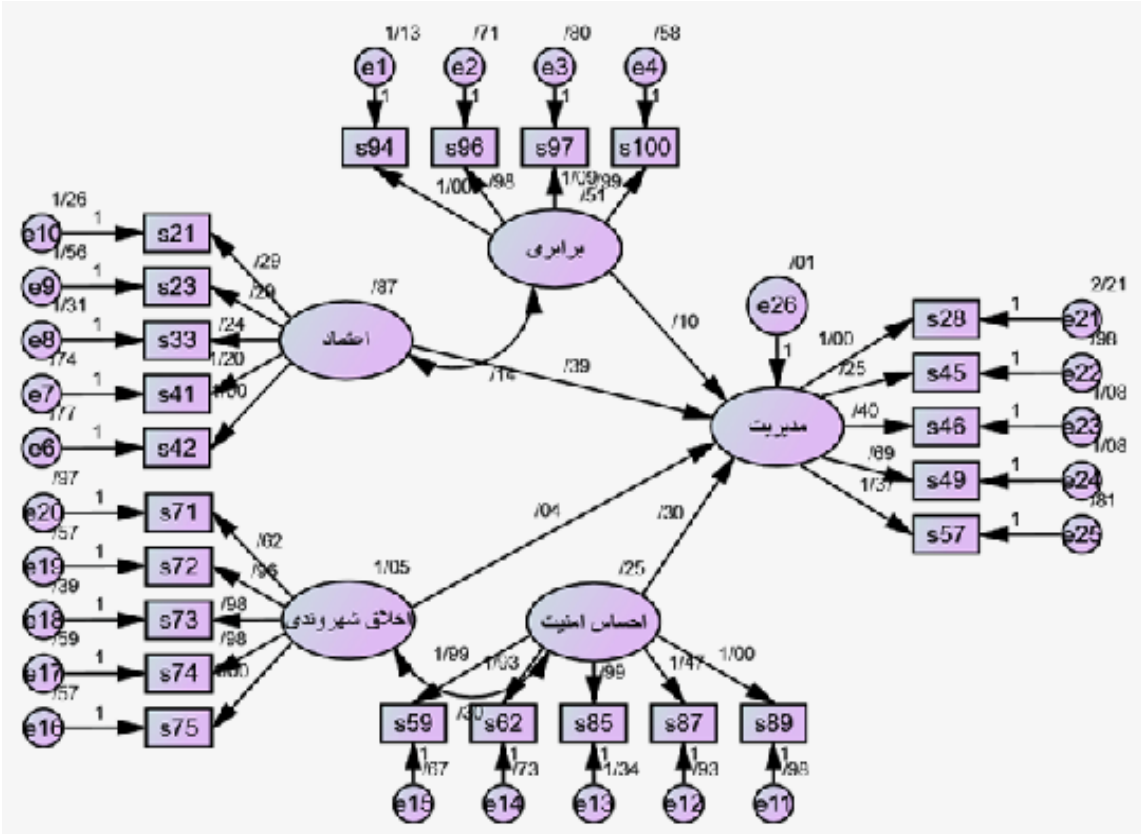

Cmin=5 cfi=/72 pcfi=/59 rmsea=/014

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

نتیجه‌گیری

رشد جمعیت و تحولات آن، صنعتی شدن و افزایش تخصص‌های جدید سبب گرایش به زندگی شهری و افزایش و رشد شهرها گردیده است و شهرها به‌قدری گسترش یافته‌اند که می‌توان به‌تبع آن به تعبیری عصر جدید را عصر زندگی شهری نامید. نویسنده در این مقاله اصطلاح "جهان شهری شدن" را برای این تحول، پیشنهاد می‌کند. پیچیدگی روزافزون و مشکلات فراوان و لزوم توجه به کیفیت زندگی مردم در شهرها، مدیریت شهری را الزام‌آور نموده است. آنچه که بیش از همه می‌تواند در این هیاهو بیشتر در مدیریت شهری مناسب و بهبود آن مؤثر باشد، حضور، مشارکت، اعتماد و احساس رضایت و برابری و عدالت در شهرهاست که از آن تحت عنوان سرمایه‌های اجتماعی یاد می‌شود. سرمایه‌های اجتماعی که اتفاقاً ابتدا توسط جین جاکوب، برای حل مسایل شهری بکار برده شده به تعبیر علمای اقتصاد و جامعه‌شناختی، هزینه‌های کنش را کاهش می‌دهد و اثرات مثبتی در زندگی جدید دارد. کاهش هزینه‌های کنش، یعنی سود اقتصادی.

این پژوهش نیز بدین منظور در شهرکرد به عنوان مرکز استان چهارمحال و بختیاری و شهری در حال گذار، به روش پیمایشی انجام شد. نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که مردم شهرکرد، نسبت به دسترسی به امکانات و تسهیلات و مراکز فراغتی، رضایت داشته ولی نسبت به فضاهای پیاده‌روی و امکانات حمل‌ونقل و پارکینگ خودروها، نگرش مثبتی ندارند. نتایج استنباطی نیز نشان داد که بین سرمایه اجتماعی و ابعاد مورد بررسی آن: اعتماد، احساس برابری و عدالت شهروندان، وجود ارزش‌های مثبت و بهبود مدیریت شهری رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. به عبارتی توجه به سرمایه‌های اجتماعی در دنیای روبه پیچیدگی و شهری شده می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی شهروندان، سکونتگاه‌ها و نیازهای شهری و کاهش هزینه‌های مدیریت شهری مؤثر باشد. از میان مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، اعتماد اجتماعی و ابعاد آن بیشترین تأثیر را بر بهبود مدیریت شهری و زندگی شهروندان در شهرکرد داشته است. سرمایه اجتماعی هم در کاهش هزینه‌های شهروندان مؤثر است هم در کاهش آسیب‌های اجتماعی. اصولاً روی دیگر آسیب‌های اجتماعی، سرمایه‌های اجتماعی است. در جامعه‌ای که سرمایه اجتماعی مطلوب باشد هم پیشرفت اقتصادی و توسعه راحت‌تر امکان‌پذیر است و هم آسیب‌های اجتماعی کمتر می‌شود، درنتیجه مدیریت شهری نیز بهتر انجام می‌پذیرد.

منابع

- آزاد ارمکی، تقی و منصور معادل، پیمایش جهانی ارزش‌ها، بخش پیمایش ارزش‌های ایرانیان، پیمایش ارزش‌های کشورهای شرقی (ایران)evs بخش world values survey
- استیگلیتز، جوزف. (۱۳۸۲). به سوی پارادایم توسعه: ترجمه اسماعیل مردانی گیوی، ماهنامه اطلاعات.
- افروز، محمد. (۱۳۸۳). سرمایه اجتماعی، کلید جادویی دموکراسی، تهران: نامه علوم اجتماعی، شماره ۸۹.
- افه، کلاوس. (۱۳۸۴). چگونه می‌توان به شهروندان اعتماد داشت، به کوشش کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران: انتشارات شیرازه.
- الوانی، سیدمهدی و میرعلی سیدنقوی. (۱۳۸۱). سرمایه اجتماعی، مفاهیم و نظریه‌ها، تهران ـ فصلنامه مطالعات مدیریت شماره ۳۴-۳۳.
- امیری، آزاده و کاظم جاجرمی (۱۳۸۸) سیر تحولات روستا با توجه به عملکرد شهرها در ایران، فصلنامه جغرافیای سرزمین. ش ۲۴.
- امیری، مجتبی. (۱۳۷۴). پایان تاریخ و بحران اعتماد، بازاندیشی اندیشه‌های تازه، فوکویاما، تهران: اطلاعات سیاسی، اقتصادی، شماره ۹۸-۹۷.
- امیرکافی، مهدی (۱۳۷۴)، اعتماد اجتماعی، پایان‌نامه ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی.
- اشقلی و کاووسی. (۱۳۸۵). نگرش نوین به سرمایه اجتماعی، پژوهش‌نامه سرمایه اجتماعی، شماره اول.
- بیکر، جی، اس. (۱۳۸۲). سرمایه اجتماعی و مدیریت، ترجمه مهدی الوانی، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- بانک جهانی. (۱۳۸۱). گزارش توسعه سال‌های ۲۰۰۱-۲۰۰۰، مبارزه با فقر، ترجمه معاونت امور اجتماعی مدیریت و برنامه‌ریزی تهران: انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی.
- بوردیو، پیر. (۱۳۸۱). نظریه کنش، دلایل عملی و انتخاب عقلانی، ترجمه مرتضی مردیها، تهران: انتشارات نقش و نگار.
- بوردیو، پیر. (۱۳۸۴). شکل‌های سرمایه اجتماعی، به کوشش کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران: انتشارات شیرازه.
- پاتنام، روبرت. (۱۳۸۰). دموکراسی و سنت‌های مدنی، ترجمه محمدتقی دلفروز، تهران: نشر روزنامه اسلام.
- پاتنام، روبرت. (۱۳۸۴). جامعه برخوردار، سرمایه اجتماعی و زندگی عمومی، به کوشش کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران: چاپ شیرازه.
- پیمایش نگرش‌ها و ارزش‌های ایرانیان. (۱۳۸۰). تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- پتیت، فیلیپ. (۱۳۸۰). هنر جادویی اعتماد، ترجمه اسماعیل بلالی و همکاران، فصلنامه نمایه پژوهش، سال پنجم، ش ۱۸.
- تاجبخش، کیان. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران: نشر شیراز.
- تاجبخش، کیان و مرادثقفی و مسعود کوهستانی نژاد. (۱۳۸۳). سرمایه اجتماعی و سیاست‌های اجتماعی، فصلنامه رفاه اجتماعی، ش ۱۰.

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

- تشکر و معینی. (۱۳۸۱). نگاهی به سرمایه اجتماعی و توسعه، فصلنامه رفاه اجتماعی، تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی شماره ۴.
- توسلی، غلامعباس (۱۳۷۴) جامعه‌شناسی شهری. تهران نشر سمت.
- دورکیم، امیل. (۱۳۶۹). درباره تقسیم کار، ترجمه باقر پرهام، تهران: کتابسرای بابل.
- ربانی، رسول وفریدون وحیدا. (۱۳۸۱). جامعه‌شناسی شهری، انتشارات دانشگاه اصفهان و مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی.
- رحمانی، حامد (۱۳۹۷) حکمرانی شهری، شناسایی شاخص شاخص‌هایی برای توسعه مدیریت شهری شهرداری تهران. فصلنامه مطالعات مدیریت شهری. سال ۱۰. ش ۳۶.
- رحمانی، محمود و اسماعیل کاووسی. (۱۳۸۷). اندازه‌گیری و مقایسه سرمایه اجتماعی در بخش‌های دولتی و خصوصی، تهران: مرکز تحقیقات استراتژیک.
- رحمتی، زینب. (۱۳۸۰). در جستجوی علل قانون‌گریزی افراد جامعه، نشریه انتخاب.
- رضویان، محمدتقی (۱۳۸۱) مدیریت عمران شهری. تهران، انتشارات پیوند نو.
- ریتزر، جورج. (۱۳۸۰). تئوری جامعه‌شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.
- زتومکا، پیوتر. (۱۳۸۴). اعتماد یک نظریه اجتماعی، ترجمه فاطمه گلابی، تهران: انتشارات شابک.
- زیمل، گئورگ. (۱۳۷۲). کلان‌شهر و حیات ذهنی، ترجمه یوسف اباذری، نامه علوم اجتماعی، دوره جدید، جلد دوم، شماره ۳، تهران: دانشکده علوم اجتماعی.
- صفری شالی، رضا. (۱۳۸۶). بررسی مفهوم امنیت و شاخص سازی آن، مرکز آموزش سیاسی وزارت کشور.
- عبدالهی، محمد و میرطاهر موسوی (۱۳۸۶) سرمایه اجتماعی در ایران. فصلنامه رفاه اجتماعی. سال ۶ ش ۲۵.
- غفاری، غلامرضا. (۱۳۸۵). درآمدی بر سرمایه اجتماعی در ایران، تهران دانشکده علوم اجتماعی.
- فیلیپس، جیمز. (۱۳۸۵). اسطوره سرمایه اجتماعی در توسعه جامعه، ترجمه امیر نصرت روحانی، فصلنامه اقتصادی سیاسی آفتاب.
- فیلد، جان. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی، ترجمه جلال متقی، تهران: موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی.
- فکوهی، ناصر. (۱۳۸۵). پیر بوردیو، نشریه الکتریکی فصل نو، سال دوم، شماره ۴۷.
- فاین، بن. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی و نظریه اجتماعی، ترجمه، م.ک، سروریان، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- فکوهی، ناصر (۱۳۸۳) انسان‌شناسی شهری، تهران نشر نی.
- فوکویاما، فرانسیس. (۱۳۸۲). سرمایه اجتماعی و تحول تکنولوژیک در عصر اطلاعات، ترجمه علی بختیارزاده، تهران: نشریه مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ع)، ش ۱۲ و ۱۱.
- فوکویاما، فرانسیس. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی و جامعه مدنی، به کوشش کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران: چاپ شیرازه.
- فوکویاما، فرانسیس. (۱۳۸۵). پایان نظم، سرمایه اجتماعی و حفظ آن، ترجمه غلامعباس توسلی، تهران: انتشارات شابک.
- کاظمیان، غلامرضا (۱۳۸۶) درآمدی بر الگوی حکمرانی شهری، فصلنامه جستارهای شهرسازی. ش.۲۰-۱۹.
- کلمن، جیمز. (۱۳۸۴). نقش سرمایه اجتماعی در ایجاد سرمایه انسانی، به کوشش کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان.
- کلمن، جیمز. (۱۳۷۷). بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه، منوچهر صبوری، تهران نشر نی.
- گل محمدی، احمد (۱۳۸۶) جهانی شدن، فرهنگ، هویت، تهران نشر نی.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۷). پیامدهای مدرنیت، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز.
- لازلر وهولستون. (۱۹۸۰، وزانا ۱۹۸۵). به نقل از یوسفی، علی، انسجام اجتماعی در ایران، کاوش ۴، وزارت کشور.
- لوین، دونالد ان.(۱۳۷۳). جامعه‌شناسی در جستجوی کلاسیک‌ها: مورد زیمل، نقل از آینده بنیان‌گذاران جامعه‌شناسی، ترجمه غلامعباس توسلی، تهران: قومس.
- میزتال، باربارا. (۱۳۸۰). بررسی مفهوم اعتماد اجتماعی در میان جامعه‌شناسان کلاسیک، ترجمه ناصرالدین غراب، نمایه پژوهش، شماره ۱۸، معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت ارشاد.
- میزتال، باربارا. (۱۹۹۶). اعتماد در جوامع مدرن، کنکاش در اصول نظم اجتماعی، ترجمه ناصرالدین غراب، نمایه پژوهش، شماره ۱۸.
- نیوتن، کنت. (۲۰۰۱). اعتماد اجتماعی و سرمایه اجتماعی، (International Political Sciene Rewiew.Vol.22) نقل از سایت اینترنتی باشگاه اندیشه.
- هاروی، دیوید. (۱۳۷۶). عدالت اجتماعی در شهر، ترجمه فرخ حسامیان، محمدرضا حائری و بهروز منادی‌زاده، تهران: شرکت پردازش در برنامه‌ریزی شهری.

– Alguezaui, Salma., Filieri, Raffaele. (2010). investigating the role of social capital in innovation: sparse versus dense network. Journal of Knowledge Management, 14(6), 891-909
- Bourdieu. P. (1997).'The Forms of Capital'in. A.H.Halsey Philip,Brown, lauder Weus.Amy Stuart (eds).Education,Clture,Economy,Society.London,Oxford University Prss.
- Brint steven. (2001). Gemenschaft Revisited, Sociological Theory.
- Burt. Ronalds. (2000). A Primer on Crim and Delinquency Theory. Second Edition. Wards Worth.
- Castells manuel(1977)The urban question,trans by Sheridan:Edward Arnold publishens.
- Coleman. J,s. (1990). Foundation of social theory, Cambridge. MA. Harvard University Press. Belknap.Press.
- Coleman, James. (1986). Social Theory, Social Research and a Theory of Action, American Journal of Sociology.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۷۴ . بهار ۱۴۰۳
Urban managment
No.74 Spring 2024

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]

- Putnam, Robert. (1995). Tuning in, Tuning out: the Strang Disappearance of Social Capital in America. Ps: Political Science and Politics.
- Putnam,Robert. (2000).Bowling Alone:The Collapse and Revival of The American Community.Schuster. New york:Simon 8.
- Putnam.Robert. (2002).Social Capital and Democracy. An Interdependent Relationship,American Sociology Rewiew:67:77-254.
- Putnam,Robert.and Gross, k.a. (2002).Introduction in Putnam (ed),Democracies in Flux, the Evolution of Social Capital in Contemporary Society, Oxford UniversityPress.
- putnam.r.d & gross.k(2002) introduction in contemporary society.oxford un press
- Reissman.l(1970) the urban process. Newyork the free press.
- Schoen feld. Eugen. (1978). The Effect of Religion on Trust.
- Social Capital Community Benchmark Survey. (1990). The Saguaro Seminar Sivic Engagement in America.
- Sztompka. P. (1996). Trust and Emerging Democracy, International Sociology. 11. No.1.
- Thoenig j.e & Friedberg.e(1970) politiques urbains et strategies corporatives. Sociologie du travail,politiques urbane.n.4,seuil.paris.
- The Social Capital Community Benchmark Survey. National Result, (2001).
- Uslaner. E. M. (2000). The Moral Foundation of Trust. Cambridge University Press.
- Volken Zurich. (2002). Element of Trust, Electronic Journal of Sociology. (www.sociology.org/content/vol006.004).
- wang.k (2014)urbanization quality and humansettlement construction. China city planning review,vol.23.
- Wigers.m. (2007).Protest and Trust at Gallaudet University. (www.asanet.org/footnotes/mar 07/fn 7)
- Wiggins. James. A. Beverly. B. Wiggins, James Vaneler. (1994). Social Psychology, New york. Mcgraw. Hill
- Worsly, Peter. (1977). Introduetion to Sociology. New york. Penguin Book.
- Yamagishi,Toshio,and M.Yamagishi. (1994).Trust and Commitment In The United Ststes and Japan. Motivation and Emotion.18:66-129
- www. Imf. Org
- www. Imf. Org/ external/pubs/ft/seminar
- www. Cfsr.org community survey/Indn.
- Cook,Karen.s. (2005). Network,Norms and Trust: the Social Psycologi of Social Capital:Social Psychology Quarterly 68:4-14
- Couch Lavrie. And Wanen H. jones. (1997). Measuring Levels of Trust Journal of Research in Personality: 37. Article No, RP, 7281.
- Ess. (2005). European social surrey In the Research of social capital.
- Fukuyama. F. (1999). Social Capital and Civil Society. Conference on Second Genralization Reform. (www.imf.org/pubs/ft/seminar/1999).
- Fukuyama. F. (1995). Trust:The Social Virtues and The Creation of Perosperity.New york:the free press.
- Giddens. Anthony. (1990). The Consequenecs of Modernity, London Polity press.
- Gresham.jon,Farouk Saleh, Shara Majid, (2006). Social Capital of Iraqis: Trust and Threat. University of Utrecht Netherland.
- Henderson,v. (2002)urbanization in developing countries.the world bank research obsrve.17.
- Hillsman.sally. (2008). Building Organizational Social Capital in Departmrnt of Sociology. Executive Officer of ASA Washington DC: American Sociological Associaston Executive. office@asanet.org
- Hoinville, G. jowell, R. and a. (1977). Survey Research Practice. London:
- Kilpatrick, falk, In. (2001). Benefits for All: How learning in Agriculture Build Social in Island Communities University of Tasmania.
- Krishna A. Shrader. E. (1999). Social Capital Asessment tool, Conference of Social Capital and Poverty Reduction
- Lin, Nan. (2000). Bulding a Network Theory of Social Capital in Theory and Research. New york:Aldin De Gruter.
- Luhman. N. (1979). Trust and Power. Chichester, wiley.
- Lundasen, Susanne. (2001). Can we Trust the Measurement of Trust? Copy Right by American Politician Science Association.
- Merlen.p(1973)methods quantitativeset espace urban.masson et.eie.paris.
- Moor,Christopher.w. (1989). The Mediation Preocess, Sanfrancisco, Jossy – Bass.
- pacion.m(2011)introduction:urban growthpatterns trends and policy issiues in developing world.vol.3.
- Parsons. T. (1937).The Structure of Social Action, New york. Mc. Graw Hill
- Paxton. Pamela. (1999). Is Social Capital Declaining in the United State.? Amultiple Indicator Assessment. Ajs. Vol. 105 No.1
- Putnam, R. D. et. (1997). Macking Domocraoy Work. New jercy. Princton Unrversity Press.

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-28]